

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 20 K Félévre . . . 110 K
 Negyedévre . . . 55 K Egész évre . . . 220 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A menekülteket védő szövetség Vegyünk szeretet-bélyegeket

A József kir. herceg Öfensége fővédnöksége alatt álló „Menekülteket védő szövetség” nagyobb arányú mozgalmat indított vármegyénk és városunkban a több százezernyi menekült fölsegélyezésére. Ezen akcióban köteles minden magyar ember, ki becsületesen és hazafiasan gondolkodik tőle telhetőleg részt venni.

A Szövetség szeretet bélyegeket bocsájtott ki, hogy ez által egyrészt az apóipénzhiányon könnyítsen, másrészt pedig ezen bélyegek forgalomba hozatalával lehetővé tegye mindenkinek a segítő munkával való részvételt.

Felhívjuk tehát a vármegye és város összes kereskedő, iparos és üzleti érdekeltségét, hogy a szövetség kiküldöttjeit fogadják szívesen és az üzleteikben elhelyezni szándékolt szeretet-bélyegekből forgalmuknak és vagyoni viszonyaiknak megfelelő mennyiséget átvenni szíveskedjenek.

Ugyanakkor felkérjük a vásárló közönséget is, hogy vásárlásaik alkalmával ne utasítsák el, sőt kívánják a kereskedők által pár fillér értékben visszaadott szeretet-bélyegeket. Bizunk abban, hogy vármegyénk és városunk közönségében a menekült testvéreink nem fognak csatlakozni.

Kelt Debreczenben, 1920 május 12-én.

Szomjas Gusztáv.

kormánybiztos-főispán.

Márk Endre polgármester, Pákozdy Sándor alispán, dr Baltazár Dezső ref. püspök, dr Lindenberger János prépost-plébános, Materny Lajos, ev. főesperes, Papp Gyula gör. kath. lelkész, Krausz Vilmos főrabbi, Szentkirályi Tivadar a ker. és iparkamara elnöke, Kardos László a Ker. Társulat elnöke, Dávidházy Kálmán az Ipartestület elnöke, Gerstner Kálmán a fűszerkiskereskedők egyt. elnöke.

A ruthén-vidék gazdasági fontossága

Só és fa szükségletünk biztosítása és élénk tranzitkereskedelem

A békeszerződésnek nevezett magyar hatóságok által szepség-fiastrómában Millerand miniszterelnök kíséretében van a többek között egy biztató jelentés, mely a rutén területekre vonatkozik, s amely végpusztulásra kárhoztatott magyar nemzetnek reményt ad arra, hogy az elrablott területekből legalább a ruténlakta részeket visszakapja. Feltétlenül irányadó helyről a rutén területek gazdasági fontosságát illetően a következő felvilágosítás adták:

— Semmi két-ég, hogy derék ruténjeink, akik eddig is együtt véreztek és küzdöttek velünk, felszabadulni igyekeznek a „felszabadító” harcok uralma alól és sorukat ismét a m énkkel kapcsolják egybe. Aról nem is szólunk, hogy a vitás területeken sok magyar is lakik, de a rutének budapesti vezetői is oly hazafias munkát fejeit ki, hogy a ruténlakta megyék el-

határozását illetően, nyugodtak lehetünk. Ha ismét összeforrunk véreinkkel, faellátásunk kérdése meg van oldva. Máramaros őserdőinek faanyagát, mint eddig is, leusztathatjuk ismét a Tiszán, Biztosítva lesz ottani és a szűkebb Magyarországon levő faipari üzemeink nyersanyag szükséglete, sorsa és jövője is. Hozzájuthatunk máramarosi sódányunkhoz és ezáltal nemcsak, hogy nélkülözhetjük a külföldi sőt, de esetleg exportálhatunk is. Mezőgazdasági termelésünk terén főleg az alma és szilva szempontjából fontos a rutén vidék, de igen nagy jelentőségű a szőlő szempontjából is. Rendkívül nagy jelentősége volt mindig ennek a vidéknek még a tranzitkereskedelem szempontjából is, de a jövőben még fokozottabb fontossága lesz, mert az elrablott Erdély és Felvidék, továbbá Lengyelország közé fog ékelődni és ezáltal predestinálva lesz a legélénkebb tranzitkereskedelem lebonyolítására.

TÁVIRATOK

A helyzet Erdélyben

Bécs, május 12. (N. St. tel. jel.) A „Südsächsische Correspondenz” szász forrásból érdekes adatokat közöl az erdélyi állapotokról. Vajda Sándor bukása óta nemcsak az erdélyi magyarok és szászok, hanem az oláhok helyzete is rosszabbodott. A varescu tábornok kormánya valóságos kínzó-rendszert honosított meg a bolbűntetésekkel. Az erdélyi prefektusokat nagyrománok váltották fel, akik valóságos kém-rendszert vezettek be Erdélyben.

Benes nem fél senkitől sem.

Prága, május 12. (Nemz. St. tel. jel.) Benes cseh külügyminiszter a minap fogadott egy állítólagos magyar újságíró, aki előtt országának bel- és külpolitikai viszonyait ismertette. Kijelentette, hogy Csehország belső helyzete szilárd, nem félnék senkitől sem. Sem a bolsevizmustól, sem a reakciótól, sem a németektől, vagy a magyaroktól. Két három hét alatt megtörténnek minden támadást. Ők a legjobban szervezettek, mert demokraták. Végül kijelentette, hogy Anglia nem támogatja a magyar reakciót, de a rendet biztosítani akarja.

Letartóztatott kommunista vezér

München, május 12. (N. St. t. j.) Thoman Ottó kommunista vezért itt elfogták és letartóztatták.

Papler Jenő indítványa

Budapest, május 12. (N. St. t. j.) Dr Papler Jenő képviselő egy indítványt jegyzett be a ház könyvébe, mely utasítani kívánja a külügy, honvéd és igazságügyi minisztereket, mutassák be a Didz tábornok fele fegyverszüneti szerződés szövegét egyetemben a Vyx alezredessel folytatott tárgyalásokkal. Mutassák ki, hogy 1918 őszén milyen anyagi, illetőleg katonai erők állottak a magyar kormány rendelkezésére és mutassák ki, hogy annak idején vajon képesek lettek volna-e az átvonuló Mackensen-féle német sereggel együtt a fegyverszüneti szerződés feltételeinek érvényét szerezni. Kéri, hogy a ház utasítsa a kormányt, hogy mindazon katonai személyeket, akik a hadsereg felbomlását előidézték, hadbírótság elé állítsák. Egyben minden polgári személy ellen, akit ebből kifolyólag hivatali mulasztás terhelt, vizsgálatot kell elrendelni.

Harc a csonkakerületek miatt

A kisgazdapárt nem akar új választásokat — Dömötör belügyminiszter lemond

Budapest, május 12. (Nemz. St. t. j.) A nemzetgyűlés mai ülése előtt a Ház folyosóin élénk tárgyalások indultak meg a kormányzó-pártok között a csonkakerületek mandátumaira vonatkozólag. A Haller-párt követeli az új választásokat, míg a kisgazdák hallani sem akarnak róluk. A kisgazdapárti folyosókon azt hangoztatják, hogy törésre kell vinni a kérdést, mi által a két párt közötti helyzet is tisztázódni fog. A Ker. Nemz. Egyes. Pártja részéről 7 szónok iratkozott fel a vitához, míg a kisgazdák közül csak egy.

Negyed 12 óra volt, amikor Rakovszky István elnök az ülést megnyitotta. A jelentések és indítványok előterjesztése után javasolta, hogy az interpellációkra egy óra után térjen át a Ház. Az indítványt 58 szavazattal 44 ellenében elutasították.

Rubinek István előadó ismertette ezután a csonkakerületek mandátumának megsemmisítéséről szóló törvényjavaslatot. Jelenti, hogy a közjogi bizottság ellenzi a törvényjavaslatot, mert lehetetlennek tartja, hogy a nemzetgyűlés egy fennálló törvénnyel ellenkező javaslatot fogadjon el. A javaslat alkotmányunkkal ellentétben van, mert a véglegesen igazolt mandátum a nemzetgyűlés egész tartamára szól. A nemzetgyűlés tartamát 2 évben állapították meg, tehát világos, hogy a megválasztott képviselő megbízatása is 2 évre szól. Kéri, hogy a javaslatot vegyék le napirendről. Az első felezőelőadó

Mikóvinyi Jenő volt, aki szintén a javaslat ellen beszélt és a napirendről való levételt javasolta.

Utána Dömötör Mihály belügyminiszter szólalt fel, s kijelentette, hogy ragaszkodik a törvényjavaslathoz, s amennyiben a Ház azt elveti, levonja magára nézve a konzekvenciákat s lemond mandátumáról. Ő egy olyan javaslatot terjesztett elő, mely legjobb meggyőződéssel és felfogásával mindenben megegyező. A csonkakerületek képviselői a választások előtt érdeklődhetek volna a dolog iránt, s akkor aligha állott volna elő a mai fonák helyzet.

Rubinek Gyula földmivelésügyi miniszter volt a következő szónok, aki rámutatott arra, hogy a Ház elé egy olyan törvényjavaslat került, melyet egyik részről helyeslésre, másik részről ellenzésre talált. Polemizál Haller Istvánnal, s kijelenti, hogy okvetlenül döntésre kívánja vinni a javaslatot. Az előadó indítványt elfogadásra ajánlja.

Gaál Gaszton szólalt fel ezután s azt mondja: nem érti, miért hozták a ház elé ezt a javaslatot? Ragaszkodik a régi törvény 3. szakaszához, mely kimondja, hogy a nemzetgyűlés tartama 2 év s természetes, hogy a megválasztás is 2 évre szól. Szerinte a mandátum csak vis major esetében semmisülhet meg. Kéri a javaslatnak napirendről való levételét.

A ház Ferdinándy Gyula igazságügyminiszter rövid felszólalása után a vitát péntekre halasztotta s áttért az interpellációkra.

Féktelen szerb terror

Budapest, május 12. (N. St. t. j.) Feltétlenül megbízható forrásból eredő jelentések szerint a szerbek a Délvidéken irtózatossággal fejtenek ki a terrort annyira ki terjesztették, hogy még a horvátokat sem kímélik.

Kik tették tönkre a fakereskedelmet

86 milliárdot loptak ki a keresztyénség zsebéből — A fauzsora letörése

A magyarság testén évtizedek óta élőködő nádaly az egész hazai kereskedelmet magához ragadta. Szomorúan érezhető volt faellátásunk, fakereskedelmünk terén is. Ha az iparosnak faanyagra volt szüksége, azt csak a semita fajtól szerezhette meg, aki olyan árat szabott, amilyet akart. De annyira piszkos és bűnös kereskedelmet soha sem folytattak, mint a közel-múlt év alatt. Lehetetlenné tették, hogy más kereskedő rajtok kívül fához juthasson és 2—300 százalékkal emelték fel a fa árát. S mikor emelni akartak, egyszerűen nem adtak ki fát s az ország lakossága kénytelen volt tétlenül fázlódni a fűtetlen, hideg szobákban, vagy napokig ácsorogni, míg végre kimondhatatlan uzsora áron hozzájuthatott egy marék tűzifához.

Rendes viszonyok között évi fauzsorság-letünk értéke 4 milliárdot tett ki, mely a mai árak szerint 90 milliárdba kerül, ezt a hatalmas vagyont, 86 milliárdot raboltak el tőlünk a lánckereskedők, ennyivel lett országunk keresztyén magyarsága koldusabb, mialatt a zsidóság palotákat emeltetett.

Nem engedhetjük, hogy a bekövetkező télen ismét megraboljanak bennünket, nem várhatjuk be, hogy koporsónkat is elkészítsék, hanem a lánckereskedelem és uzorások letörésére, gyökeres kiirtására egy keresztyén fatermelő szövetkezetet alapítottunk. Ez a keresztyén szövetkezet nem ismer közvetítő kereskedelmet, ez nem ismer láncolást, ennek minden egyes keresztyén és keresztyén tagja első kézből kapja a szövetkezet által kitermelt, házilag kezelt fát.

S mivel első kézből jön a fogyasztóhoz a házilag kitermelt faár, ugymint, gerendák, deszkák, pallók, butor és épületefák, aprított és hasább tűzifa, tehát tetemesen olcsóbb és jobb árut nyerhet, mint a multban a lánckereskedő zsidótól.

A szövetkezet részvényeket bocsátott ki, melynek 100 korona névértékét 4 részletben lehet fizetni. A beiratkozásnál elegendő a részvények után járó 10 korona beiratói díj lefizetése, mely után már igényjogosult az őszi szállításhoz faárak vásárlására.

Ez a kimondottan keresztyén szövetkezet Budapest alakult meg s most Debrecenben is fel fog állítani egy fióktelepet, hol a felosztást fogják eszközölni Debrecen város keresztyén lakosainak részére, akik már beiratkoztak ebbe a keresztyén fatermelő szövetkezet debreceni fiókjába. Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál Szigethy József, a keresztyén fatermelő szövetkezet titkára, lakik Széchenyi-u. 11. s ugyanott beiratások is eszközölhetők naponta 9—12 ig és d. u. 3—5-ig.

A kiszagdáknak nem kell kompromisszum

Budapest, május 12. (Nemzeti St. tel. jel.) A kiélesedett ellentétek eliminálására a Nemz. Egy. pártja részéről misszumus javaslatokat tettek a Kiszagdapártnak. A kiszagdák azonban nem fogadták el a kompromisszumot.

Nitti lemondott.

Milano, május 12. (Nemz. St. tel. jel.) Nitti és kormánya lemondott. A lemondás előzménye az, hogy a kamara a vasúti és postai személyzet helyzetének javítása ügyében beterveztelt javaslattal kapcsolatban bizalmatlanságot szavazott a kormánynak.

— A Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó-vállalat R.-T. közgyűlését f. hó 16-án, azaz vasárnap délután 4 órakor tartja meg a Bika nagytermében.

HIREK

— *Lapunk legközelebbi száma — a közbejött ünnep miatt — szombaton jelenik meg.*

— **Hajdúvármegye közgyűlése.** Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága május 20-án tartja tavaszi közgyűlését Szomjas Gusztáv kormánybiztos főispán elnöklése alatt. Az állandó választmány május 15-én és a jegyzői nyugdíjválasztmánya 17-én d. e. 9 órakor tart ülést.

— **Elmarad a pénteki városi közgyűlés.** A f. hó 14-én, péntek déli 12 órára hirdetett városi közgyűlés közbejött akadályok miatt elmarad.

— **Than Gyula gyásza.** Than Gyula kollegánkat, a „Debreceni Ujság“ felelős szerkesztőjét súlyos és fájdalmas vesztés érte: szépséges, kedves kisleánya Than Irénke aki a Svetits-intézet kitűnő, szeretett növendéke volt, négy hónapi betegeskedés után szerdán reggel örökálmra hunyta le szemét, életének 15 ik évében. Temetése holnap, pénteken délelőtt 10 órakor lesz a Széchenyi-ut 7. sz. alatt levő nyaralóból, ahonnan a róm. kath. templomba viszik s az ott megtartandó gyászmise után a Szent-Anna-utcai róm. kath. temetőben helyezik örök nyugalomra az elhunytat. — A gyászborult család iránt érzett őszinte részvétünk kíséri utolsó útján a korán elköltözöttet.

— **Pénteken lesz a tanácsülés.** A városi tanács az áldozócsütörtök ünnepére tekintettel, pénteken tartja rendes ülését.

— **Kiépítik a tiszafüredi utat.** A régen tervezett tiszafüredi áll. utat még az idén kiépítik. Mint értesülünk, a földmunkát még e hónapban megkezdik a Látóképnél.

— **Több millió értékű kőgyűjteményt kap Debrecen.** Az országos képtár öre táviratban tudatta Debrecen városával, hogy egy külföldön élő magyar műgyűjtő, sok milliót érő, nagybecsű gyűjteményét Debrecen városának szándékozik adományozni.

— **A theologiai ifjúság által f. hó 13-án, áldozócsütörtökön délután 5 órakor a kollegiumi diszteremben a kolozsvári ref. theologia javára rendezendő ünnepély fényes műsorát a tegnapi számunk közölte.**

— **Az Ébredő Magyarok Egyesülete** debreceni csoportja áldozócsütörtökön délelőtt 9 órakor az egyetemi kör helyiségében közgyűlést tart, melyre a tagok szíves megjelenését kéri az elnökség.

— **Tisztogatás a Debreceni Tornaegyletben.** A félszázados, fényes multu Debreceni Tornaegylet csütörtökön d. e. 10 órakor tartja közgyűlését a városháza kis tanácstermében. Felhívjuk a nagymultu egylet keresztyén tagjait, hogy teljes számban jelenjenek meg a közgyűlésen, mert ki akarjuk takarítani onnan a nem oda való vörös kommunista, destruktív szabadkőmives elemeket és oda is be akarjuk vinni a diadalmas keresztyén szellemet! Ott legyen minden keresztyén, magyar tagja az egyesületnek, aki részt akar venni a nemzeti megújulásban.

— **Felhívás.** A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 6579/920 számú rendelete alapján felhívtnak mindazok, akiknek hozzátartozói, (akár katoná, akár polgári egyén) a románok a megszállás alatt internáltak és mindezeidig vissza nem tértek, hogy azok neveit, lakcímét és esetleg az internálási helyet legközebb f. hó 23-ig a katonai ügyosztálynál (városháza főemelet 14. naponként d. e. 8 órától 2 óráig) jelentsék be.

— **Az oláh kártételek megbecsülése.** A magyar kormány az oláh megszállás alatt elkövetett kártételek összegének meghatározása ügyében rendelt útján hívta föl a törvényhatóságokat, legyenek tekintettel a kárfelvitelnél az időközben nagyot változott árakra, hogy az entente jóvátételi bizottságával közölhető legyen.

— **Adomány.** Szomjas Gusztáv kormánybiztos főispán 1200 koronát adományozott a debreceni szegények részére. Az adományt a szegény alapba utalta a tanács.

— **Debreceni vasutasok panamája** címen az Uj Nemzedék keddi száma közli azok névsorát, akik a valutakereskedésben és pénzláncolásban részt vettek. A névsorba azonban bizonyára tévedésből kerülhetett Weil Ede ellenőr neve, mert ilyen nevű ellenőr a debreceni üzletvezetőségénél nincsen. Winter Jenő főellenőrrel lesz szó, akit tényleg felfüggesztettek állásától.

— **Ki akar dohányt termelni?** A saját használatra való dohánytermelés bejelentésének határidejét május 16-ig meghosszabbították. Aki termelni akar, jelentse be a polgármesteri hivatalban.

— **Közalkalmazottak Beszerzési Csoportjának közleményei.** Tudatjuk tagjainkkal, hogy folyó hó 14-én, péntektől kezdve, kedvezményes áru listát, szalonnát és cukrot fogunk kiosztani a szabályszerűen kiállított ideiglenes igazolványok és a rendkívüli fogyasztási igazolványok megfelelő számu szelvényei ellenében. Kérjük a testületi megbízott urakat, hogy a fent írt árukat lehetőleg testületenként együttesen sziveskedjenek elvitetni kimutatás beterveztése mellett. Péntektől kezdve zöld főzék-félét is fogunk árusítani folyó hó 14., 15., 17. és 18-án egyéb áru kiosztása a torlódás kikerülése céljából szünetelni fog.

— **Az eladott Saluator-barakkok ügye.** A honvédelmi miniszter a debreceni kincstári tulajdon képezett barakkok eladása és jogviszonyainak rendezésére bizottságot küld Debrecenbe, mely május 17-én ül össze a városi tanács kiküldöttjeivel.

— **Rendőri hír. Tolvaj házvezetőnő.** Dr. Winkler Jenő főorvosnak Kossuth-u. 26. sz. lakásáról még az oláh megszállás idején több ezer korona értékű holmija tűnt el. A gyanu özv. Csorba Istvánné házvezetőnőre irányult, de mivel az udvarban lakó oláh katonákkal a házvezetőnő jón volt, dr. Winkler nem tett feljelentést. Az asszony később elhagyta szolgálatát. Az orvos egy ismerőse a napokban Csorbáné lakásán több olyan dolgot látott, amely dr. Winkler lakásáról tűnt el. Az orvos a hűtlen házvezetőnő ellen feljelentést tett, mire megindították az eljárást ellene.

— **Alföldy Károly tánciskolájában** az új tanfolyam május hó 17-én kezdődik. Beiratások Péterfia-u. 2.

— **Vastetőket, mindentéle épület munkát készít Piros Béla lakatos műhelye Péterfia 32. szám.**

— **Ifj. Schaff János táncintézetében** a Royalban, az új tanfolyam e hó 17-én kezdődik. Beiratásokat elfogadok lakásomon Csapó-utca 61 sz. Külön órák bármely időben. Minden vasárnap este 12 óráig tartó nagy táncestély.

— **Caládi étkező, vidékiek találkozó helye** a volt Törő vendéglő, Csapó-u. 14. (Az új tulajdonos Buzás Lajos, vendéglős.) Magyar konyha, jó bor, frissen csapolt sör, figyelmes kiszolgálás.

— **Pezsgősüveget vesz a „Török-pezsögőgyár.“**

Margit-fürdő állandóan nyitva.

— Legrosszabb nyakkendőit is ujjá alakítják Péterfia-utca 53 alatt az udvarban balra.

Schuschter Ferenc fogászati műterme Vár-utca 11. sz.

Választási mozgalmak

A Debreceni Kiszagda- és Földmivespárt vasárnap, május 16-án Rubinek, sokorópátkai Szabó, nagyatádi Szabó, Emiőh és báró Korányi miniszterek, Meskó, Patacsi és Mayer államtitkárok s mintegy 40 képviselő jelenlétében d. e. 10 órakor a Bika előtti téren nagygyűlést tart. — A Ker. Nemzeti Egyesülés Pártja e hó 16-án, vasárnap este fél 6 órakor a Margit-fürdő udvarán munkásgyűlést tart. Beszéli fog dr. Pröhle Vilmos egyetemi tanár, Zalay János főreáliskolai tanár. — A Ker. Nemzeti Egyesülés Pártjának hölgyválasztmánya Miklós-utca 3. sz. alatt gyűlését ma d. u. fél 6 órakor tartja a második választókerület hölgyei számára. — A Ker. Nemz. Egyes. Pártjának elnöksége tudatja, hogy május hó 13-án, csütörtökön este 6 órára a Piac utca 28. sz. alá összehívott választmányi ülés elmarad.

Művészet

A Debreceni Székely Társaság lélekemelő propaganda-előadást tartott 11 en délután a vármegyeházán. Erdély van most és gondolatvilágunk középpontjában, Erdélynek s a székelységnek sorsával együttérezni, törődni, ez legyen legszentebb kötelességünk. Erre intett a szép előadás. *Dr Darkó Jenő*, egyetemi tanár, elnök, nyitotta meg, és a népes nagy-gyűlés elé határozati javaslatot terjesztett, mely kimondja, hogy hazánk területi éprégét csorbítani nem engedjük, s Erdélyből egy talpalattnyi földet sem adunk. Leikes, egyhangu helyesléssel fogadta el a nagy-gyűlés e javaslatot. Darkó ezután a Székelység multját, nagy szerepét, kitűnő hazafias teljesítményeit, történelmi hivatását ismertette, tartalmas, világos, szép előadásban, viharos hatás mellett. *Dr Pap Károly* egyetemi tanár Erdélynek kitűnő poétájáról, az álnév alatt író Végváriól beszélt az ő ismert finom, stílusos, élvezetes előadó modorában. A hirtelen feltűnt fiatal költő versei nálunk is elterjedőben vannak, de szájról szájra kelne egyszerre mindenegy soruk, ha olyan lelkes és hivatott előadó ismertetné, mint amilyen *dr Winkler Jenőné Retteggy Margit*. Az ősrégi erdélyi nemes-familiának ez a büszke hajléka kedves ismerőse Debrecennek, hiszen az ő pompás drámai művészetének minden színház-író ember hódolója volt. Mióta a dobogót, mely annyi forró, mámorító dicsőséget hozott számára, elhagyta a családi tűzhely boldogságáért, nélkülöztük tisztá művészetét. Ma teljes fényében hozta azt ismét elénk, és megmutatta a nagyközönségnek azt a másik gyönyörű lelkitulajdonságát is, melyet meghitt baráti köre jól ismer és nagyrabecsül benne: az ő kedves Erdélyéért lobogó, tisztá, hű imádatát. Nemes művészetének és honszerelmének összeölelkezése megható és lenyűgöző volt a Végvári költeményeinek elszavalásában. Három versét mondotta el a költőnek, benntük a borongós fájdalomtól a szilaj harci felbuzdulásig felcsapó hangulatskálával. A közönség percekig tapsolta, ünnepelte viszontlátott kedvencét, és a mély hatás alatt alig akart megválni tőle. — A Debreceni Székely Társaság büszke lehet szép sikerére, és érthető, ha a drága székely testvéreink irányában mélyen érző Debrecen nagy érdeklődéssel várja e propaganda-előadások folytatását. Legközelebbi előadás folyó hó 14-én lesz. (Sz.)

Színház

Rovatvezető: ZIVUSKA JENŐ dr.

CSOKONAI SZÍNHÁZ:

Csütörtökön Ivánffy Jenő vendégjátékával: Velencei kalmár, színmű.

A kaméliás hölgy

Dumas 4 felvonásos színműve. Előadták május hó 10-én a Csokonai színházban

Gautier Margit, egy párisi előkelőbb utcai nő, beleszeret egy Armand nevű fiatal emberbe. Most az egyszerű nem pénzért, hanem szereti, mert szereti. Amint ott Párisban mondani szokták és amint a „világáramlat” nálunk is meghonosította: az ifjunak „barátnőjévé” lett. A kicsapongó élettől elnyűtt idegrendszerű hölgy, akinél egyébként a foglalkozásával járó tudóbaj előjelei is mutatkoznak, Armandjával falusi magányba vonul s ott éldegélik „barátságuk” nem kellemetlen örömeit. Az idyll már a házasság prózájával kezd fenyegetni, mikor beüt a bomba. Megjelenik ugyanis Armand papája, a vasalt nadrágot viselő „erkölcsi világrend” s szépen megkéri Margit kisasszonyt, hogy mondjon le az ő fiáról, mert hát így, meg úgy... A kaméliás hölgy mit tehet okosabbat, hiszen már nagyon köhög is, tehát lemond és nemsokára a lemondás után, a neoromantika receptje szerint, meg is hal.

A darabot végignéve, — ég tudja, hanyadszor, — azon vesszük észre magunkat, hogy szánjuk mi ezt a Margitot és mégis, mégis van az esztétikai hatásnak valami fogyatéka. Hogy úgy mondjuk, nem tudunk mi ebben a színműben gyönyörködni „maradék nélkül”. Mi lehet ennek a jelenségnek az oka? Sokat

intak és vitakoztak róla. Az öreg Gyulai Pál abban kereskedett: vajjon megérdemelte-e, vagy nem érdemelte-e meg Margit a sorsát, tehát valami u. n. költői igazságszolgáltatást keresett a darabban. Gyulai oda lyukad ki, hogy Margit rászolgált végzetére, mert nem is szerette ő valójában Armandot, hanem csak pihenés, faluzás céljából szegődött hozzá. Miért sajnáljunk hát meg egy ilyen teremtést? Gyulai téved, mert ugyan lehet neki ez a véleménye Gautier Margitról, hanem Dumas, az író éppen az ellenkezőjét mondja. Már pedig ebben az ügyben mégis Dumas a legilletékesebb forrás. Egy másik, nagyon iskolás felfogás szerint az a szomorujátéknak a hibája, hogy Margit nem szerelmi bánatában, hanem tudóbajban hal meg. Már pedig ilyen fiziológiai folyamat nem tragikus indok. Persze, hogy persze. Csak azt felejtje el a tudakos értelmező, hogy a Margit iránt érzett részvétünk nem is a halálnemből fakad, hanem abból, hogy ez a tévedt nő csakugyan megtört szívvel hal meg. Már pedig ha valaki fakaszt részvételet, úgy a tiszta és az igaz érzelem reménytelen vívódásának és lemondásának a szemlélete az.

És a Kaméliás hölgy nekünk mégsem tökéletes alkotás. Miért? Mi okból? Egyszerűen azért, mert meséje, szelleme, egész életmilieuje nekünk magyaroknak idegen. A francia nem képes felfogni Shakespeart, mi pedig nem tudjuk élvezni ezt a gall muzsart. Mert nálunk, legalább is a Lipótváros uralomrajutása és a „világáramlat” előtt nem szoktak az emberek barátinöket tartani, nem szoktak főként utcai nőket feleség módjára kezelni, maguknál lakatni, faluztatni stb. Már mi barbár magyarok csak olyanok vagyunk, hogy szeretjük, sőt imáadásig tudjuk szeretni a nőt, de csak addig, amíg tiszteljük. Lovagiasságunkon rajta van bizonyos keleti szigor, keleti, nem bánom, kegyetlenség vonása, mely nem tud szentimentális lenni, sőt gunyba csap át, ha olyasmi vagy olyasmi akarja nemes felindulásra bírni, amit vagy akit nem tisztel, nem becsül. Nekünk az utcalányok poezise nem poezis. Mi ehez a poezishez, már akár tetszik a franciáknak és a Lipótvárosnak, akár nem, egy kicsit durva fickók vagyunk. Egyszóval a Kaméliás hölgy az esprit gaulois töről nemszett terméke s éppen ezért nem értjük, nem lelkesedünk érte, nekünk idegen. Mikor legördül a függöny, érezzük mi valami túsúrás félet a szívünkön, de érezzük azt is, hogy a tü meg volt mérgezve.

Ami már most az előadókat illeti, Gazdy Aranka, mint Gautier Margit lendülettel játszott s az ő mélycsengésű, mégis lágy hangján csakugyan a lelkünkhez férködött. Mindazonáltal ő inkább Elektra, Getrudis, Goneril, semmint Gautier Margit, akinek érzélgőségét nem az ő erélyes egyéniségére szabták. Bihari Ákos, mint Armand, László Gyula, mint az öreg Duval jellemzésükéhez méltó és illő szakértelemmel játszottak.

* Szárnybontás. Folyó hó 15-én, szombaton, este a Csokonai színházban színpadra került *Pekár Gyula* kultuszminiszteri államtitkár darabja: „Magyar” a budapesti Nemzeti Színház művészeinek fellépésével. Utána Jókai Mór: „Szigetvári vértanúk” drámájának 1-ső felvonását adják elő, melyben a fő férfiszerepet Bihari Ákos színművész; a fő nőszerepet Bakoss Sarolta fogja játszani. Különösen felhívjuk a figyelmet Bakoss Sarolta fellépésére, amely első bemutatkozása lesz neki, mint lendő színművésznőnek, a színpadon. Egy pár nyilvános szavaltatában már felcsillant a jövő nagy heroinájának tehetsége s most annál nagyobb várakozással tekintünk színdarabban való nagyobb szereplése elé.

* Dr Kabay Kálmán hangversenye a Kath. Népszövetségi Otthonban. Rután nyilvánul meg oly nagy érdeklődés — a város legmagasabb előkelő társadalmában is — mint dr Kabay Kálmán hegedűművésznak folyó hó 17-én érle 8 órákor a Kath. Népsz. Otthon helyiségében tartandó estélye iránt, Dr Kabayt kívül közreműködnek még dr Szell Kálmán, a „Laczkfy” opera szerzője, Liszt Nándor a fiatal írógárda tehetséges tagja, Bihary Gizella cimbalomtanárnő, Gazdy Aranka a Csokonai színház művésznője. Póhlye Sándor és Tóth István tenorista. Jegyek Csáthynál válthatók.

* Ivánffy Jenő a Csokonai színházban. Ma vendég szerepel Ivánffy Jenő, a Nemzeti színház örökös tagja a Csokonai színházban. A Nemzeti színház nagynevű művésze, aki a külföldön dicsőreget érdemlő szolgálatokat tett a magyar kultúrának s akinek művészete az országon kívül is ismert, egyik legjobb szerepét játssza el a Velencei kalmár színműben, a Shylock zsidót. A színházi iroda első híradására ostrom alá került a pénztár, bizonyosságul annak, hogy a debreceni közönség a classikus művészet mesterét örömmel látja vendégül a Csokonai színházban. Ivánffy holnap, pénteken Molière vigjátékában a címszerepet játssza el.

* Bihari színésziskola növendékeinek vizsgaelőadása hétfőn, május 17-én lesz. Színpadon a Dolovai nábob leánya, színmű.

* Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal fél 6 órai kezdettel Bernstein nagyhatású színműve, a Tolvaj kerül színpadra.

* Ma Áldozócsütörtökön az Apollo, Urania és Arany-Bika moziban négy előadás: 3, 5, 7 és 9 órai kezdettel.

* Mis Amerikan III, ma csütörtökön mutatja be az Urania e grandiosus film harmadik részét „Az égő város”-t négy előadásban 3, 5, 7 és 9 órákor. Jegy elővétel délelőtt 10—12-ig pénztárnyitás délután 2 órákor.

* Az Apollo mai szenzációja Heltai Jenő „A 111.” című regénye, amely hallatlanul érdekesítő meseszövevényben egy japán bűvész életét adja, a főszerepet Rajnai Gábor játssza. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor.

* A nők rabszolgái, tragédia 5 felvonásban. Megdöbbentő színekkel festi ez az erősen realiztikus színekkel megajzolt dráma a modern nagy városok gazdag, elkényeztetett leányainak gondolat világát, amely nem ismer magasabb célt, mint az élvezetek és gyönyörök hajszolását. Bemutatja az Arany-Bika mozi. Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor.

SPORT

Atlétikai verseny. Ma, áldozócsütörtökön d. u. fél 4 órákor rendezti a DTE ezidei első szezonnyitó atlétikai versenyét, amely tekintettel a nagyszámu nevezésre, érdekes versenynek ígérkezik. A helybeli és vidéki sportegyesületeken kívül indulásukat jelentették be a katonai sportsapatok versenyzői is. Szép eredményeket várunk Vizely Kálmántól (DEAC) a 800 és 3000 méteres síkfutásban és Urbanovits Károlytól (DEAC), a helyből távol- és magasugrásban, akik kísérletet tesznek a kerületi rekord megjavítására is. Ezenkívül dr Kirchoffer, Hadházy Dezső, Balogh Ferenc és Gyarmathy Miklós is legjobb tudásukat viszik a küzdelembe, melynek minden száma ezuttal előnyverseny jellegű lesz.

Keresünk jó családból

írásban, gépirásban teljesen gyakorlott, kereskedelmi iskolát végzett fiatal hölgyet azonnali belépésre. Jelentkezéseket fogadjunk naponként délelőtt 9—1 óra között.

Gazdasági Takarékpénztár r. t. DEBRECZEN, KIRÁLY UTCZA 2.

APOLLO

Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap május 13—14—15—16.

„A 111-es”

Heltai Jenő regénye 5 felvonásban.

Főszereplő: RAJNAI GÁBOR.

Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

URANIA

Csütörtök, Péntek Szombat, Vasárnap május 13—14—15—16.

Az amerikai Pathé-filmgyár mesterműve

Miss Amerikan III.

Filmregény 4 részben 21 felvonás. III. rész Égő város.

Főszereplő Vernon Castle. Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

ARANY BIKÁ MOZI

Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap Május 13—14—15—16.

A nők rabszolgái

Tragédia 5 felv. Főszereplő Manja Tratsckewa Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor.

KÉSZ CIPŐ ES SEVRÓ BŐR kiosztás péntek délután

„HANGYÁ”-nál.

Családi ház Rákóczi-utcán 5 szobás lakás nagy udvar és teljes komforttal vétel esetén beköltözhető lakással eladó **DEZSŐ LÁSZLÓ** irodája Maróthy-utca 19. szám.

Ipari nyárfa és karámkaró eladás!
Nagyerdő III. vágássorozatában a Pallagi vasut és III. nyiladék keresztezésénél folyó hó 15-én szombaton d. e. 9 órakor ipari célokra használható 1 méteres nyárfa.

Halápi csárda mellett
az országot közelében f. hó 18-án (kedden) délelőtt 10 órakor ipari célokra használható 1 méteres nyárfa és karámkarók, nyilvános árverésen legtöbbet ígérőknek eladatnak. A vásárolt fa azonnali elszállítható. — Atadás után anyag megőrzéséért az erdőhivatal felelősséget nem vállal. **ERDŐHIVATAL.**

GŐZMALOM felállításához 25 PH gőzgép teljesen üzemképes azonnali átvételre eladó. **Dezső László** irodája Maróthy-utca 19. sz. alatt.

Magas szárú 38-as női cipő (alacsony sarokkal) eladó. Hatvan-utca 46. sz.

Családi ház
Péterfián 5 szobás családi ház udvarkerttel eladó **DEZSŐ LÁSZLÓ IRODÁJA** Maróthy-utca 19. sz.

Tűzifát
minden mennyiségben házhoz szállítok ölenként és aprítva métermázsanként **Polyánszky Oroszt tűzifakereskedő** Mihlós-u. végén, Szoboszló-ut. és Piac-u. 58. Ugyanott faszén is kapható.

Eladó villatetek!
Bárczy-utca 7. sz.
Komióssy-ut 4. és
Poroszlay-ut 1. sz.
alatt együttesen körülbelül mintegy 3000 négyszögöl telek a rajtalevő épületekkel és színekkel. Értekezhetni: „Egyetemi építkezés vállalati irodájában.”
Telefonszám 610.

Temetésekre élő- és művirág sarkosorok, valamint színházi és alkalmi csokrok lego csóbban szerezhetők be

Rózsa Virágcsarnok
DEBRECEN, KOSSUTH-U. 2. (VÁROSHÁZ.)

Kiss Ferencz
női szabó Piac-u. 56. szám. Irizeses munkát jutányos áron készít.

Nehéz János
szobafestő
AJTÓ-UTCA 12. SZ.

PALLAS vegyészeti laboratórium ajánlja legmegbízhatóbb minőségű készítményeit:

„PALLAS” szárvíz, mely teljesen pótolja a csúsi ipari Odol készítményt.

„PALLAS” sóborszeszt, bőkebeli minőségű kiválóan alkalmas háztartás.

„PALLAS” cipókrém, fekete és sárga színekben, vízmentes készítmény, a bőrtápolja és tükörfényessé teszi. Azonkívül: Schampán-Water Bay rumót, mely a haj mosására a legjobb szer. A körpa képződést megakadályozza, a fejbőrt tisztán tartja, áditi.

Dr. Heider előiratu fogporát: zacsokban és nagy dobozban. Hőfőbré teszi a fogat és kellemes szájíz ad.

Közkedvelk magyar bajuszpedrőjét, fehér és barna színben.

Kiváló minőségű garanciát vállal a

„Pallas” vegyészeti, gyógyszerészeti és kozmetikai laboratórium **DEBRECEN, ZAPOLYA-UTCA 8. SZÁM.**

Blattner József
Csapó-utca 1. sz.
Üvegezési és lépkörözési vállalat tükörök és ablakok nagy választékban.

FORGÁCS I.
MŰRÁS, Bádagos-utca.

IRNOK
(Irodai segédmunkás) lehetőleg gépirásban jártas felvétetik. Eddigi működést igazoló okmányokkal fejszerelve jelentkezni lehet naponta d. e. 1—12 között a méntelep parancsnokság számvevőségénél. Leszereit számvivőalfizettek előnyben részesülnek.

TEGDÉS női- férfi szabó Péterfia 60
Ruha-fordítások! fizetésre is elvállal!

Vecsey Antal
vizsgázott fogtechnikus Szent Anna-utca 6. szám.
FOGHUZÁS FOGTÖMÉS

Hajduvármegyei katonai parancsnokság.
271. szám. Kt. 1920.

FELHÍVÁS
Nyugállományú és rokkant tisztek az alvezredesi és ennél alacsonyabb rendfokozatban levők közül — a Honvédelmi Miniszter Ur folyó évi 84734/8. 2a. 1920. számú Kőrendelete értelmében — ideiglenes alkalmaztatásukat a debreceni m. kir. katonai körletparancsnokságnál kérhetik.

1. A kérvényben feltüntetendő, hogy az illető a világháború alatt hol és milyen beosztásban teljesített tényleges katonai szolgálatot.
2. Hány effektív szolgálati éve van.
3. Családi állapota.
4. Hol és milyen beosztást óhajtaná.
5. Rang.
6. Életkor.
7. Mikor helyeztetett nyugállományba.

Az ily kérvények folyó hó 20-ig a Hajduvármegyei katonai parancsnokságnál (Vármegyeháza) benyújtandók.

Szentgyörgyi ezredes sk.
vármegyei katonai parancsnok.

Katonai egyenruhák tavaszi öltönyök mérték után, vagy fordítások a legolcsóbban és csinosan készítenek **PISKOLTY PETER** uri szabó üzletében Kossuth-utca 58. sz. Katonai cikkek raktára.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hétköznapokon tíz szóig 5 korona, minden további szó 50 fillér. — Vasárnap tíz szóig 6 K, minden további szó 60 f. Vastagabb betűből szedve duplán számítottatik.

Építőmester
keresek, kinek anyaga van egy családi ház felépítéséhez. Burg Izsó Szent Anna-u. 5.

Maszonbörbe
vagy felébe azonnali kiadó a vagongyár mellett 5 hold föld. Értekezhetni Gazdák Bankja Kossuth-utca 17.

Lucerna
zöld ölenként eladó megtehető Dégenfeld-tér 10 szám kavémérésbe. — Ugyanott együstház eladó.

Könyvtár
Rákosi, Egyetemes, Eötvös, Idegen írók kötet, füzeve együttesen vagy külön eladók. Cim a kiadóban. Értekezni d. u. 2-től.

Köt
ablakra való kézimunka új kongre függöny eladó. Vörösmarty utca 12.

Szekérkerékráfok
felhuzása néhány perc alatt eszközölhető a Debreceni Mezőgazdasági — Gépgyár Részvénytársaság hidegen sajtolt ráfelhuzó gépén. — Hétfőn szerdán és pénteken délután áll a gazdaközönség rendelkezésére

Villanyos
gyorsforraló eladó. Zöldfa-utca 2. szám.

Ki volna
hajlandó 3 szobás utcai modern lakást kedvező feltételek mellett átadni azonnal esetleg eszeréni udvari 2 szobással.

Most érkezett áruk:

- Szilva lekvár
  - Borkő
  - Keményítő
  - Gyufa
  - Hamuzsír
  - Vaspor
  - Naftalin
  - Hegyi kréta
  - Klórmez
  - Kékítő
  - Ruhafesték
  - Tmsó
  - Porfesték minden színben
  - Firneisz valódi
  - Budai föld
  - Gipsz
  - Gyanta
  - Enyv
- Legolcsóbban kapható

Kontsek Géznál, Kossuth-utca.

Bőjegygyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.

Koros Sándor
férfi-szabó üzletében Piac-u. 66.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

Ha azt akarjuk, hogy cipőink sokáig tartósak legyenek, használjuk cipőink tisztántartására és fényesítésére a

HAJDU
cipő-krém

amely tükörfényessé teszi, ápolja, puhán tartja és csinosítja a bőrt. A mai drága cipő ár mellett, nagyon meg kell válogatni, hogy milyen krémmel tisztítsuk cipőinket. Mert a vizes krém idő előtt felkoszosítja és megrepedíti a bőrt, akkor pedig jobb lett volna inkább semmitsem használni. Tessek próbát tenni az első dobozzal, megfog mindenki győződni arról, hogy a Hajdu cipókrém a mai idők elsőrangú gyártmánya. **Kérjen mindenki a kereskedésekben „Hajdu” cipókrémet!**

Nagybani megrendelést elfogad
MIKE FERENCZ „Hajdu” cipókrémkészítő iroda, Varga-u. 9. szám.

Ha szép akar lenni? Korzó arcokrém és szappant használjon!

PA-FÜMÖK prima minőségűek, Pipere szappanok. Mindenféle piperozók, kötszerek, Irrigátor felszerelések, gumi áruk, GAZDA-ÁGI GYIKKÉK, kreolín stb. legolcsóbban szerezhetők be a

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.